

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 4 3 T 5 0 2 1 1

ZIMSKI IZPITNI ROK

GASTRONOMIJA IN TURIZEM S PODJETNIŠTVOM

Izpitna pola

Torek, 4. februar 2025 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

*Kandidat prinese naliveo pero ali kemični svinčnik, ravnilo ter
numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.
Kandidat dobi konceptni list in ocenjevalni obrazec. Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začnajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalni obrazec in na konceptni list.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 15 krajših nalog, drugi del pa 8 strukturiranih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50, od tega 20 v prvem delu in 30 v drugem delu. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko naredite na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 2 strani (17–18).

[illegible]

Prazna stran

OBRNITE LIST.

1. DEL

Obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. Za sprejetje prisilne poravnave gospodarske družbe glasujejo upniki, ki imajo v skupnem znesku terjatev vsaj
 - A 60 % terjatev.
 - B 50 % terjatev.
 - C 30 % terjatev.
 - D 20 % terjatev.

(1 točka)

2. Državna uprava po vsebini delovanja sodi med
 - A primarne gospodarske dejavnosti.
 - B sekundarne gospodarske dejavnosti.
 - C terciarne gospodarske dejavnosti.
 - D negospodarske dejavnosti.

(1 točka)

3. Gostinsko podjetje ima terjatve do gostov za prodane gostinske storitve v vrednosti 5.000 EUR. V bilanci stanja je vrednost teh terjatev prikazana kot
 - A stalno sredstvo.
 - B giblivo sredstvo.
 - C lastni vir premoženja.
 - D tuji vir premoženja.

(1 točka)

4. Pod pojmom amortizacija razumemo
 - A strošek stalnih sredstev v podjetju.
 - B obveznost do lastnih virov premoženja v podjetju.
 - C strošek giblivih sredstev v podjetju.
 - D obveznost do tujih virov premoženja v podjetju.

(1 točka)

5. Vino je suho, če vsebuje
 - A do 10 vol. % alkohola.
 - B malo ekstrakta.
 - C malo nepovrelih sladkorjev.
 - D veliko taninov.

(1 točka)

6. Esencialne hranilne snovi
- A telesu služijo kot vir energije.
 - B so za človeka neprebavljive.
 - C so zdravju škodljive snovi.
 - D so snovi, ki jih prehrana mora vsebovati, ker jih organizem ne more ustvariti sam.
- (1 točka)
7. Za katerega od tipov temperamenta je značilno, da je depresiven, pesimističen, miren, tesnoben, neodziven, tog, zadržan, trezen, nedružaben?
- A Flegmatik.
 - B Melanholik.
 - C Sangvinik.
 - D Kolerik.
- (1 točka)
8. Katera od naštetih trditev je pravilna?
- A Velika planina v Karavankah je med turisti znana zaradi planšarskih bajt.
 - B Tipična alpska hiša ima strmo dvokapno streho, pokrito s slamo.
 - C Krakovski gozd je nižinski poplavni gozd, kjer domujejo številne ogrožene rastlinske in živalske vrste.
 - D V Sloveniji sta samo dva regijska parka: Kozjanski in Notranjski regijski park.
- (1 točka)
9. V Kamniku vsako leto septembra pripravijo etnološki festival, ki ga imenujemo
- A praznik kozjanskega jabolka.
 - B dnevi narodnih noš in oblačilne dediščine.
 - C kravji bal.
 - D jurjevanje.
- (1 točka)

10. V preglednici so s številkami označene naravne in s črkami kulturne znamenitosti Slovenije.

Naravna znamenitost	Kulturna znamenitost
1 slap Rinka	A toplarji pri Studorju
2 slap Savica	B trdnjava Kluže
3 Bohinjsko jezero	C cerkev sv. Duha na Javorci
4 Najevska lipa	D Planšarski muzej

Med spodaj naštetimi kombinacijami obkrožite tisti dve kombinaciji, ki označujeta naravno in kulturno znamenitost v Bohinju.

1-C	3-A	1-A	2-B	2-A	4-B	3-D	4-D
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

(2 točki)

11. Na črto pred tremi pojmi, ki jih uvrščamo med premično kulturno dediščino, napišite črko X.

_____ gledališki kostum
 _____ cerkev
 _____ grad
 _____ miti in legende
 _____ religiozna knjiga
 _____ lončarski izdelek

(2 točki)

12. Meni je značilen za eno od slovenskih gastronomskih regij. Med naštetimi jedmi izberite ustrezno prilogo in sladico in ju vpišite na črti.

pohorska omleta, prata, fuži, frika, matevž, kvočevi nudni,
 sladki pehtranovi štruklji, rateški kocovi krapci, dödöle

Mrzla kokoš

Kurja obara s cvičkom

Krvavica, kislo zelje

Priloga: _____

Sladica: _____

(2 točki)

13. Obkrožite besedno zvezo ob poševnici, da dobite pravilno trditev.

Če se stranki v pogodbi ne dogovorita za kraj dobave, velja za kraj dobave

kraj prodajalca/kraj kupca.

Bruto teža blaga, ki je navedena v pogodbi, je teža blaga **brez embalaže/z embalažo.**

(2 točki)

14. Smiselno povežite stolpca tako, da v levi stolpec napišete številko ustrezne rešitve iz desnega stolpca.

_____ stalno sredstvo	1 zaloga blaga
_____ strošek	2 nerazdeljen dobiček
_____ lastni vir sredstev	3 bruto plače zaposlenih
_____ gibljivo sredstvo	4 poslovni prostori

(2 točki)

15. Poslovni partner iz Anglije vas je povabil na srečanje ob koncu poslovnega leta, na katerem bodo zbrani vsi njegovi sodelavci.

Na vabilu iz Anglije je tudi kratica S. T. Pojasnite njen pomen.

(1 točka)

2. DEL

1. Peter in Ivan sta lastnika turistične agencije Planet. Turistično agencijo sta ustanovila kot družbo z omejeno odgovornostjo/d. o. o. in vanjo vložila 60.000 EUR lastnega kapitala. Poslovni delež Petra v turistični agenciji Planet znaša 60 odstotkov, poslovni delež Ivana pa 40 odstotkov. Banka je turistični agenciji Planet odobrila kratkoročni kredit v vrednosti 10.000 EUR.

- 1.1. Dopolnite naslednje trditve, povezane s turistično agencijo Planet.

Turistična agencija Planet spada med _____ gospodarske družbe.

Ob ustanovitvi se je vpisala v _____ register, ki se vodi na _____.

Vrednost tujih virov v turistični agenciji Planet znaša _____ EUR.

(2 točki)

- 1.2. Na črtice napišite izračunano vrednost premoženja, s katero družbenik Peter in družbenik Ivan odgovarjata za obveznosti turistične agencije Planet.

Peter _____ EUR

Ivan _____ EUR

(1 točka)

- 1.3. Turistična agencija Planet je v letu 2023 ustvarila 800.000 EUR poslovnih prihodkov in 5.000 EUR drugih prihodkov. Odhodki v tem obdobju so znašali 600.000 EUR. Izračunajte bruto dobiček in neto dobiček turistične agencije, če znaša davek od dobička (davek od dohodkov pravnih oseb) za leto 2023 19 %.

Izračun bruto dobička:

Rezultat:

(1)

Izračun neto dobička:

Rezultat:

(2)
(3 točke)

- 1.4. Družbenika si želita izplačati del ustvarjenega neto dobička na svoj TRR. Na črtice napišite, kolikšen delež v odstotkih bo dobil izplačan Peter in kolikšen delež v odstotkih bo dobil izplačan Ivan.

Peter _____ %

Ivan _____ %

(1 točka)

- 1.5. V turistični agenciji Planet morajo iz prejšnjega leta pokriti še 3.000 EUR izgube. Pojasnite, ali vrednost izgube iz prejšnjega leta vpliva na višino ugotovljene vrednosti neto dobička v tekočem letu.

(1 točka)

2. V preglednici so prikazani podatki o zabeleženem mesečnem poslovanju nastanitvenih gostinskih obratov A in B.

Gost. obrat	Obseg prodaje prenočitev	Stalni stroški/ FC v EUR	Spremenljivi stroški/ VC v EUR	Stalni stroški na enoto/ AFC v EUR	Spremenljivi stroški na enoto/ AVC v EUR	Lastna cena/ LC v EUR	Prodajna cena/ PC v EUR
A	6500	195.000			45		70
B	7000		364.000			90	98

- 2.1. Izračunajte manjkajoče podatke v preglednici in izračune vpišite v zgornjo preglednico.

(3 točke)

- 2.2. Iz podatkov v preglednici izračunajte, koliko prenočitev minimalno mora biti na mesec v gostinskem obratu A, da gostinski obrat A doseže prag rentabilnosti.

Izračun:

Rezultat:

Obkrožite besedo ob poševnici, da dobite pravilno trditev.

Če bi znašala prodajna cena za prenočitev v gostinskem obratu A 80 EUR, bi gostinski obrat ob preostalih nespremenjenih pogojih dosegel prag rentabilnosti z

manjšim / večjim / enakim mesečnim številom prenočitev.

(2 točki)

- 2.3. Navedite, kateri stroški v preglednici se ne bodo spremenili v gostinskem obratu B, če se bo promet prenočitev ob preostalih nespremenjenih pogojih naslednji mesec povečal za 10 odstotkov.

(1 točka)

3. Na izletu po območju, ki je na sliki 3 v barvni prilogi označeno z zeleno barvo, so turisti iz Italije poskusili nekaj lokalnih dobrot.

- 3.1. Katero sorto hrušk uporabljajo za pripravo žganja z zaščito ZGO (zaščitena geografska označba), ki ga pridelujejo na območju, ki so ga obiskali?

(1 točka)

- 3.2. V gostilni Žerjav v Ratečah so za goste pripravili kuhane in zabeljene žepke (krapce) iz krompirjevega testa, z nadevom iz kuhanih suhih hrušk, koruznega zdroba, sladkorja (medu) in cimeta. Brez sladkorja in cimeta so krapci lahko tudi priloga k mesnim jedem in omakam.

Poimenujte opisano jed. _____

(1 točka)

4. Vitamini so esencialna mikrohranila, ki omogočajo pravilno delovanje telesa in ohranitev zdravja. Preglednica spodaj prikazuje vsebnost vitaminov v 100 g različnih živil.

Živilo	Vitamin A μg	Vitamin D μg	Vitamin B ₁ μg	Vitamin B ₁₂ μg	Vitamin C mg
skuša	100	4	130	9	/
sir gavda	260	1,3	30	1,5	1
oljčno olje	11	/	/	/	/
črni ribez	4,2	/	51	/	177
orehi	2,4	/	340	/	2,6
paprika (rdeča)	157	/	54	/	115,7

(Prirejeno po: <https://www.opkp.si/>. Pridobljeno: 28. 9. 2022.)

- 4.1. Zakaj je redno uživanje rib in sira preventiva pred spremembami na kosteh, ki imajo za posledico osteomalacijo in rahitis pri otrocih?

(1 točka)

- 4.2. Navedite dve živila, s katerima preprečimo spomladansko utrujenost in skorbut.

(1 točka)

5. Na sliki 1, ki prikazuje vinorodna območja Slovenije, je s puščico označen eden od vinorodnih okolišev.

Slika 1

(Prirejeno po: www.martamojca.wordpress.com/2008/06/07/zgodovina-vinarstva-pri-nas/. Pridobljeno: 2. 10. 2022.)

- 5.1. Katero avtohtono vino, ki je značilno za označeno območje na sliki, je opisano v spodnjem okvirčku?

Vino pridelujejo iz avtohtone vinske sorte, ki izhaja iz zgornjega dela vinorodnega okoliša. Vino ima nežno aromo cvetno-sadne zaznave, ki jo dopolnjujejo mediteranske dišavnice (sivka, rožmarin). Prav tako ima vino polno in plemenito telo ter pravšnjo mero svežine in mehko. Vinska sorta ni dobila imena po barvi vina, saj je njegova prava barva od slamnato do zlato rumena, temveč po značilni svetlo zeleni barvi listja in mladice.

(Prirejeno po: <https://vino-petric.com/sl/vina/...-2>. Pridobljeno: 16. 10. 2022.)

(1 točka)

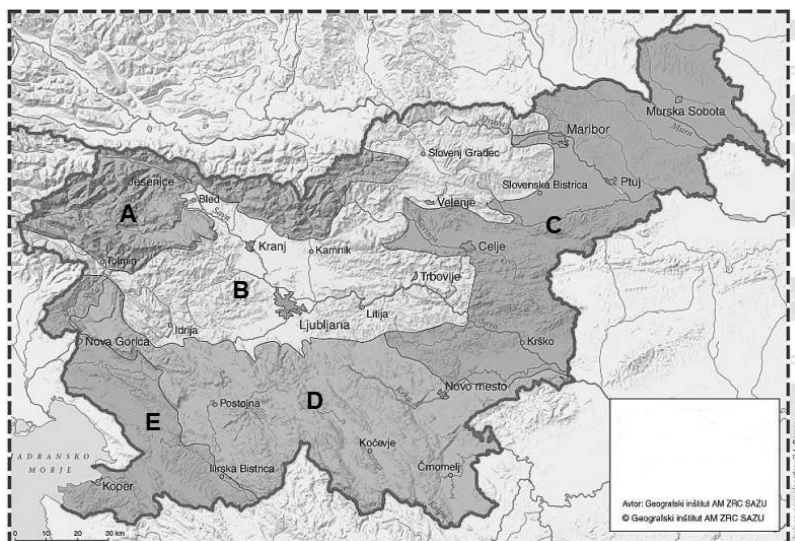
- 5.2. Med naštetimi vinskimi sortami obkrožite dve rdeči sorti, značilni za označen vinorodni okoliš.

modra frankinja chardonnay pinela merlot žametna črnina (žametovka)
cabernet sauvignon malvazija rebula beli pinot laški rizling

(1 točka)

6. Slika 2 prikazuje naravnogeografsko delitev Slovenije.

Slika 2

(Prirejeno po: https://dijaski.net/gradivo/geo_sno_slovenija_10_celotna_snov. Pridobljeno: 10. 10. 2022.)

6.1. Poimenujte veliko pokrajinsko enoto/makroregijo, ki je na sliki 2 označena s črko C.

(1 točka)

6.2. Trditvi opisujeta značilnosti dveh velikih pokrajinskih enot/makroregij. K vsaki trditvi pripišite črko makroregije s slike 2, ki jo opisuje trditev.

Opis	Črka
Turizem je pomembna gospodarska panoga. Razviti so zdraviliški turizem (Dobrna, Laško ...), kmečki turizem na samotnih kmetijah, smučarski turizem (smučišča nad Cerknim, Stari vrh, Pohorje) ...	
V teh krajih je pomemben športni turizem, povezan z naravo. Poleg poletnega pohodništva in zimskega smučanja prihodek prinašajo še adrenalinski športi, kot so soteskanje, plezanje in gorsko kolesarjenje.	

(2 točki)

6.3. Napišite primer kraja v veliki pokrajinski enoti/makroregiji, ki je na sliki 2 označena s črko E, in znamenitost, ki si jo lahko ogledamo v tem kraju.

Kraj: _____

Znamenitost: _____

(1 točka)

7. Slika 4 v barvni prilogi prikazuje del jugozahodne Slovenije.

7.1. Poimenujte planoto, ki je na sliki 4 v barvni prilogi označena s črko A.

(1 točka)

7.2. Na planoti v nalogi 7.1. je globel Smrekova draga z nenavadno razporeditvijo vegetacije. Navedite, kaj je vzrok za takšno razporeditev rastja.

(1 točka)

7.3. Na planoti v nalogi 7.1. so poleg drugih kraških globeli tudi jame, v katerih so v preteklosti pridobivali led in ga z vozovi spravljali v Gorico in Trst ter prodajali na ladje. Na sliki 5 v barvni prilogi je primer takšne jame, ki je danes zavarovana kot naravni rezervat. Katera jama je na sliki?

(1 točka)

8. 23-letna Sonja pride na razgovor za sprejem v službo. Vstopi v pisarno vodje kadrovske službe. Odgovorite na vprašanja.

8.1. Kdo pozdravi prvi?

(1 točka)

8.2. Ali lahko Sonja prva ponudi roko v pozdrav? Pojasnite odgovor.

(1 točka)

8.3. Ali sme vodja kadrovske službe Sonjo tikati? Pojasnite odgovor.

(1 točka)

Prazna stran

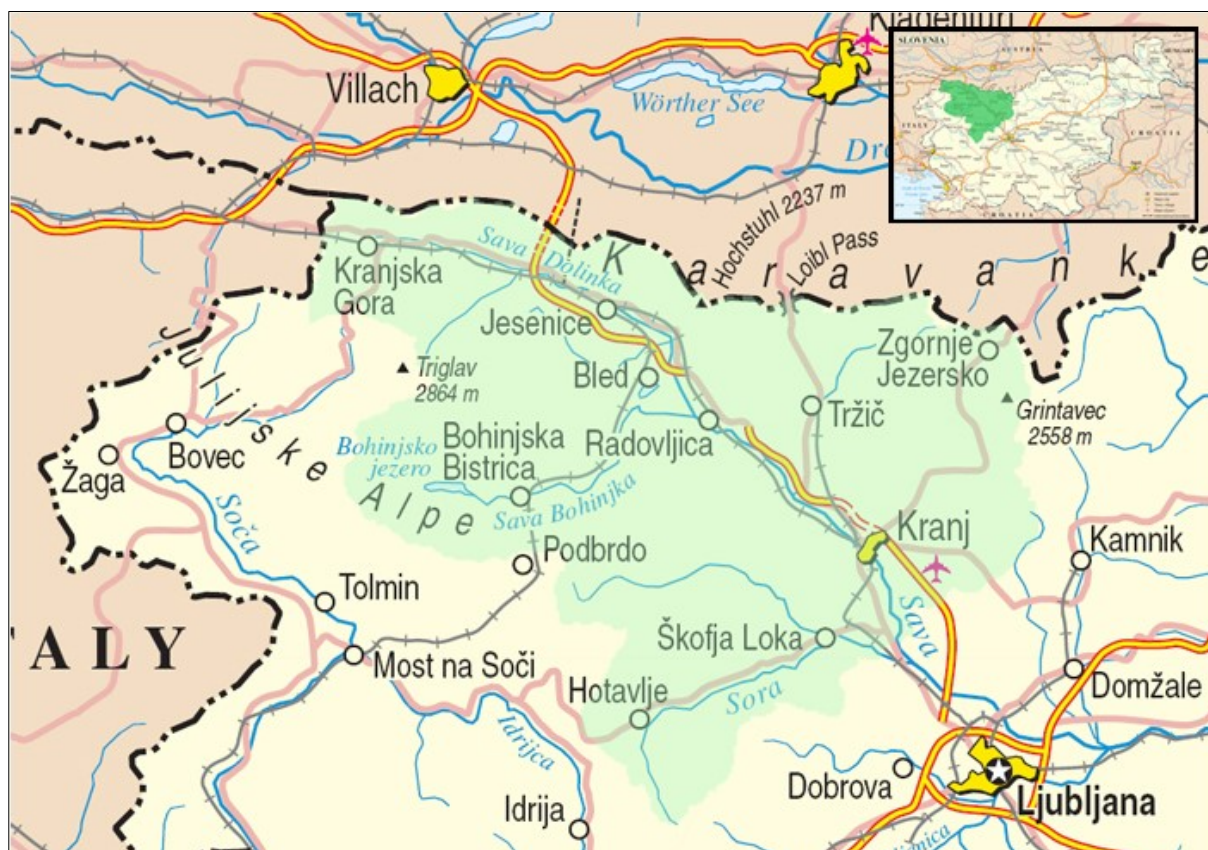

Prazna stran

P 2 4 3 T 5 0 2 1 1 1 7

Barvna priloga (k Izpitni poli – Gastronomija in turizem s podjetništvom)

Slika 3

(Vir: http://travels.bowenplace.com/europe_2008/bled_2/. Pridobljeno: 30. 3. 2022.)

Slika 4

(Prirejeno po: Atlas Slovenije za osnovne in srednje šole, str. 22, Mladinska knjiga Založba, d. d., Ljubljana, 2014.)

Slika 5

(Vir: <http://dar.zrsvn.si/slike/jame/srp/vljp/cpnrp.html>. Pridobljeno: 10. 10. 2022.)